

Computer Architecture LAB Report

امیرحسین عالیان

4021120017

امیرمهدی عزیزی

4021120019

آزمایش دوم

تاریخ انجام آزمایش: ۱۹ مهر ۱۴۰۴

تاریخ تحویل گزارش: ۱۹ آبان ۱۴۰۴

فهرست مطالب

۳	۱ چکیده
۳	۱.۱ هدف آزمایش
۳	۲.۱ قطعات و ابزار ها
۳	۳.۱ جدول نتایج چند تست
۳	۴.۱ پاسخ سوال ۱
۳	۵.۱ پاسخ سوال ۲
۴	۶.۱ پاسخ سوال ۳
۴	۷.۱ پاسخ سوال ۴
۵	۸.۱ پاسخ سوال ۵
۶	۲ توضیح IC ۷۴۱۸۱
۷	۳ اتصال قطعات و شماتیک مدار
۷	۱.۳ شکل اولیه
۷	۲.۳ شکل ثانویه (پاسخ سوال ۶ - ALU ۸ بیتی)

۸	۴	نتایج شبیه سازی - ALU ۴ بیتی
۸	۱.۴	عمل منطقی
۹	۲.۴	عمل حسابی
۱۰	۵	نتیجه شبیه سازی - ALU ۸ بیتی
۱۰	۱.۵	عمل حسابی
۱۲	۶	نتایج آزمایش عملی

۱ چکیده

۱.۱ هدف آزمایش

هدف این آزمایش، آشنایی و تجربه عملی با تراشه 74181 بود که در واقع یک واحد حساب و منطق یا همان ALU است. این واحد نیز بخشی از پیاده‌سازی مسیر داده (Datapath) است که در ادامه آزمایش اول (طراحی گذرگاه - BUS) دنبال میشود.

۲.۱ قطعات و ابزار ها

Component	Function	Quantity
IC 74181	4-bit ALU/Function Generator	1
White LED	$\overline{C_{n+4}}$ (Carry) Indicator	1
Green LED	4-bit $F_3F_2F_1F_0$ (Output) Indicator	4
Breadboard	Component Placement	1
DC Power Supply	Provides V_{CC} and GND	1

Table 1: لیست قطعات مورد استفاده در این آزمایش

۳.۱ جدول نتایج چند تست

$S_3S_2S_1S_0$	$A_3A_2A_1A_0$	$B_3B_2B_1B_0$	M	$\overline{C_n}$	$\overline{C_{n+4}}$	$F_3F_2F_1F_0$	A=B	P	G
0 0 0 1	1 0 1 1	1 0 0 0	1	0	1	0 1 0 0	0	0	0
0 0 1 1	1 0 1 1	0 0 1 0	0	0	0	0 0 0 0	0	0	1
0 1 1 0	0 1 1 1	0 1 1 1	0	0	0	0 0 0 0	0	0	1
1 0 1 0	1 1 0 0	0 1 0 1	0	1	0	0 0 1 0	0	1	1

Table 2: جدول مقادیر خروجی

۴.۱ پاسخ سوال ۱

برای انجام عمل خواسته شده باید عدد 4 بیتی A را با رشته باینری 1000، XOR کنیم.

۵.۱ پاسخ سوال ۲

این پایه برای مقایسه دو عدد A و B مورد استفاده قرار میگیرد. برای این منظور باید آنرا در حالت تفریق قرار داد یعنی ورودی Select باید برابر با 0110 و مقدار $\overline{C_n} = 0$ باشد. در صورتی که دو عدد

برابر باشند انتظار میرود که این خط خروجی 1 بدهد. با کمک خطوط $\overline{C_n}$ و $\overline{C_{n+4}}$ میتوان تفسیر دقیق تری درباره اندازه اعداد نسبت به هم (بزرگ و کوچک بودن) ارائه داد.

۶.۱ پاسخ سوال ۳

در منطق **Active-Low** و **Active-High** یک سری تفاوت ها وجود دارد. اولین تفاوت قابل ذکر، تفاوت در توابع منطقی و حسابی است به طوری که برخی توابع صرفا در منطق **Active-Low** و برخی دیگر در منطق **Active-High** قابل استفاده هستند البته برخی توابع بسیار پر کاربرد مانند **A MINUS B** یا **ZERO** در هر دو منطق قابل استفاده هستند.

تفاوت دیگر در نحوه عملکرد و خروجی دادن مدار هست برای مثال در منطق **Active-High** خروجی های $F_3F_2F_1F_0$ از نوع **Active-High** خواهند بود و انتظار داریم به ازای بیت های روشن، لامپ ها نیز روشن شوند در حالی که در منطق **Active-Low** دقیقا برعکس است. جدول ۳ در زیر به جزئیات تفاوت بین ها در دو منطق اشاره میکند:

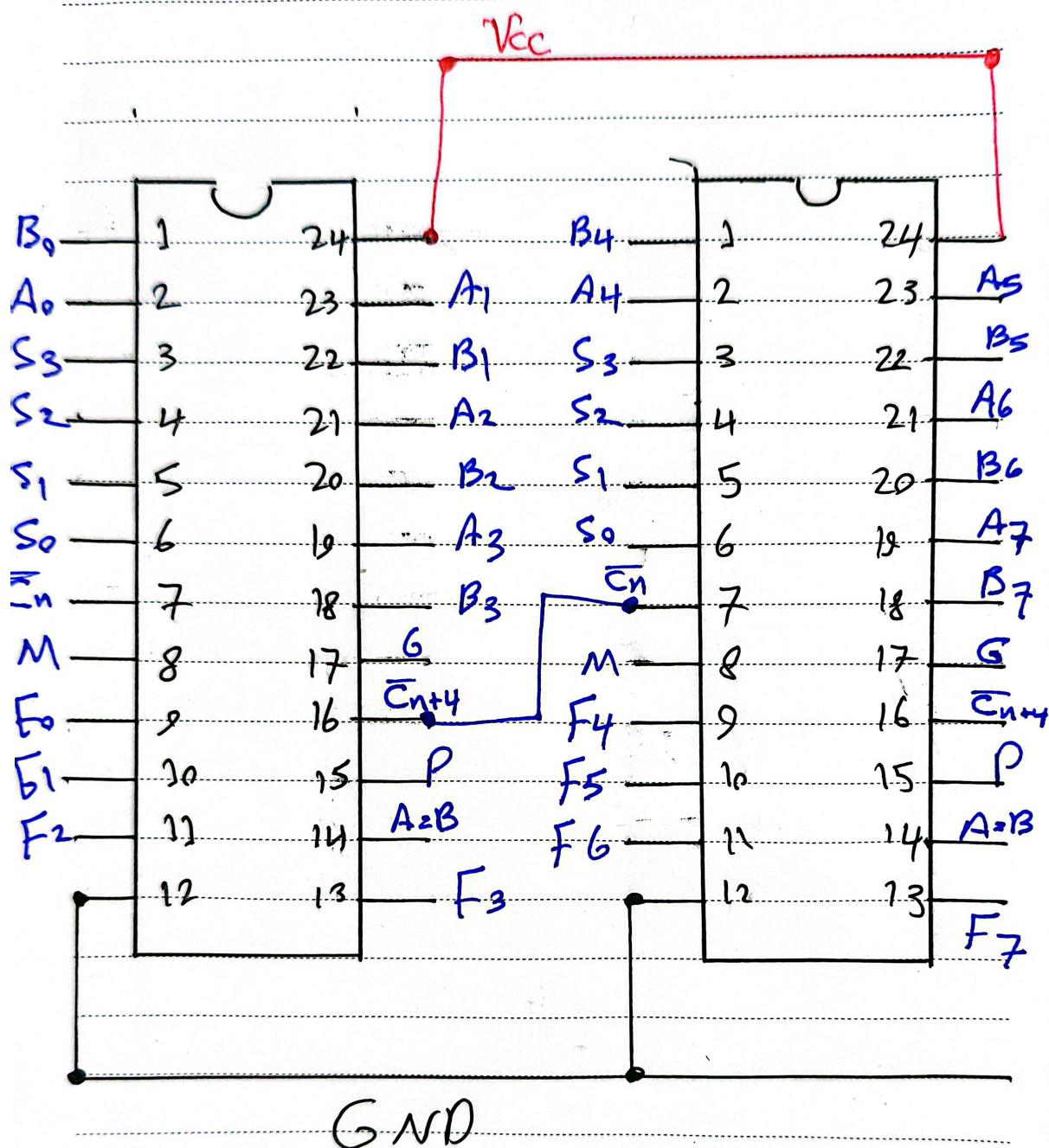
PIN	2	1	23	22	21	20	19	18	9	10	11	13	7	16	15	17
Active-low	$\overline{A_0}$	$\overline{B_0}$	$\overline{A_1}$	$\overline{B_1}$	$\overline{A_2}$	$\overline{B_2}$	$\overline{A_3}$	$\overline{B_3}$	$\overline{F_0}$	$\overline{F_1}$	$\overline{F_2}$	$\overline{F_3}$	$\overline{C_n}$	$\overline{C_{n+4}}$	$\overline{P}$	$\overline{G}$
Active-high	A_0	B_0	A_1	B_1	A_2	B_2	A_3	B_3	F_0	F_1	F_2	F_3	C_n	C_{n+4}	X	Y

جدول مقادیر خروجی: Table 3

۷.۱ پاسخ سوال ۴

پایه $\overline{C_{n+4}}$ رقم نقلی تولید شده در جمع دو بیت آخر (**MSB**) را به ما می دهد. از این پایه برای گسترش واحد محاسبه و منطق (**ALU**) به تعداد بیت های بیشتر استفاده می کنیم، در واقع اگر بخواهیم یک **ALU** ۵ بیتی یا بیشتر از آن را بسازیم باید از چند تراشه **74181** استفاده کنیم که این پایه به عنوان ورودی رقم نقلی به پایه $\overline{C_n}$ تراشه های دیگر داده میشود. پایه های $\overline{P}$ و $\overline{G}$ برای حالتی کاربرد دارند که بخواهیم محاسبات را به کمک جمع کننده از نوع **CLA** - **Carry Look Ahead** انجام دهیم. در این حالت از یک یا چند تراشه **74182** کمکی استفاده میکنیم تا با ترکیب دو تراشه با هم بتوان یک واحد محاسبه و منطق با تاخیر حداقلی بسازیم.

۸.۱ پاسخ سوال ۵

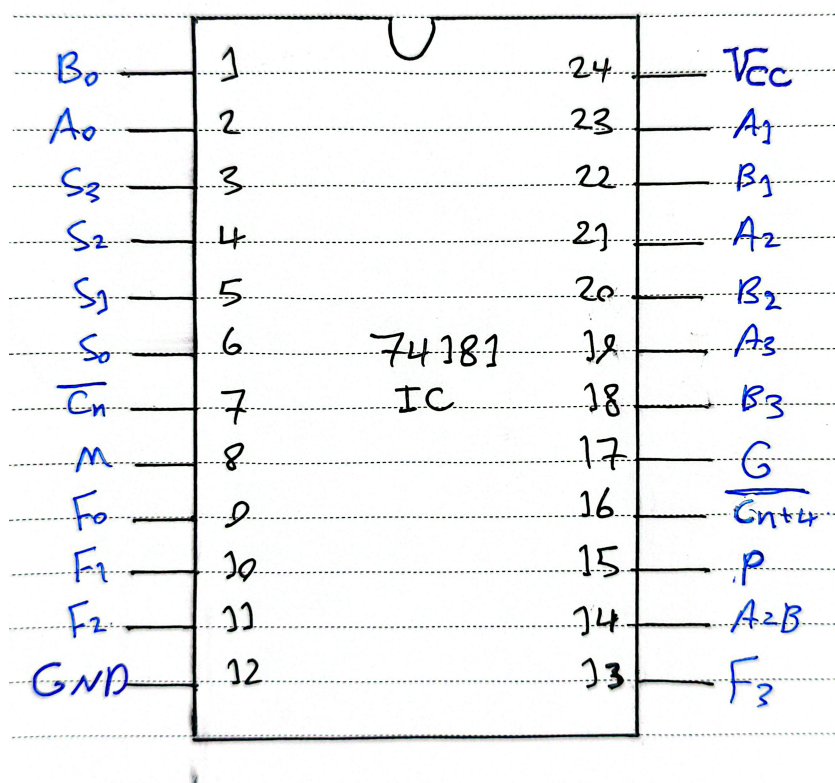

شکل ۱: بلاک دیاگرام برای ساخت ALU ۸ بیتی

اصلی ترین نکته این است که رقم نقلی C₄ تراشه اول را باید به عنوان رقم نقلی ورودی به تراشه دوم بدهیم. خطوط انتخاب (Select) ها باید به هر دو تراشه به صورت یکسان متصل شوند، همچنین خط M نیز باید میان هر دو مشترک باشد.

۲ توضیح IC ۷۴۱۸۱

« 4-bit ALU/Function Generator »

شکل ۲: نمایی از پایه های IC ۷۴۱۸۱

در واقع این IC یک واحد محاسبه و منطق (ALU) است به این معنا که قادر است تعدادی عمل منطقی و نیز تعدادی عمل حسابی رو انجام دهد.

در صورتی که پایه $M = 1$ باشد یعنی قصد داریم که یک عمل منطقی را انجام دهیم و در صورتی که $M = 0$ باشد یعنی میخواهیم یک عمل حسابی را انجام بدهیم.

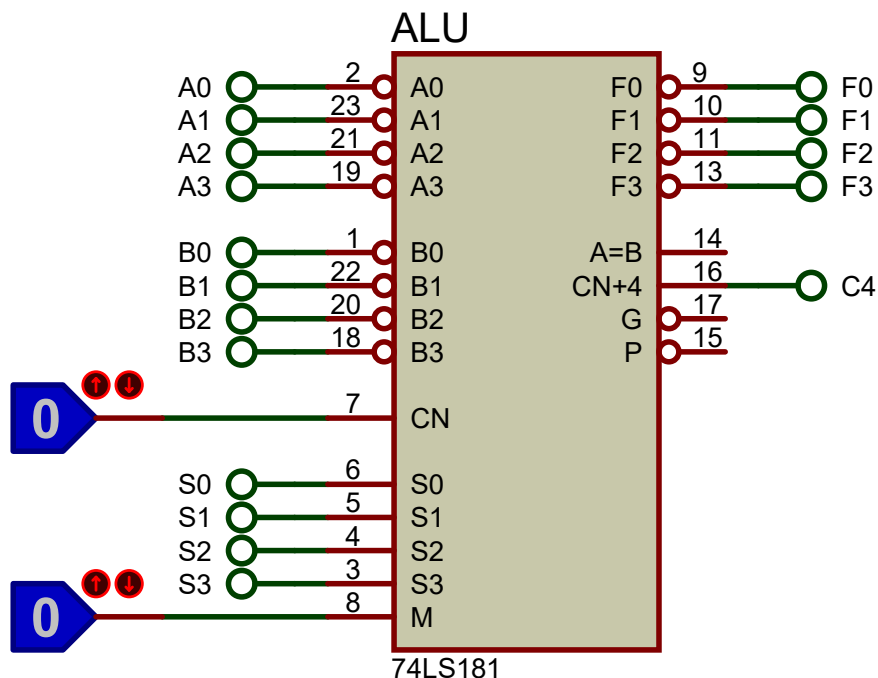
در حالتی که $M = 0$ باشد می دانیم که با یک عمل حسابی مواجه هستیم اما برای پی بردن به تابع دقیق خواسته شده باید ورودی $\overline{C_n}$ را نیز مورد بررسی قرار دهیم.

این IC را می توان به صورت منطق **Active-high** و نیز منطق **Active-low** بکار برد.

در این گزارش تمامی توضیحات و آزمایش ها در منطق **Active-high** انجام شده است.

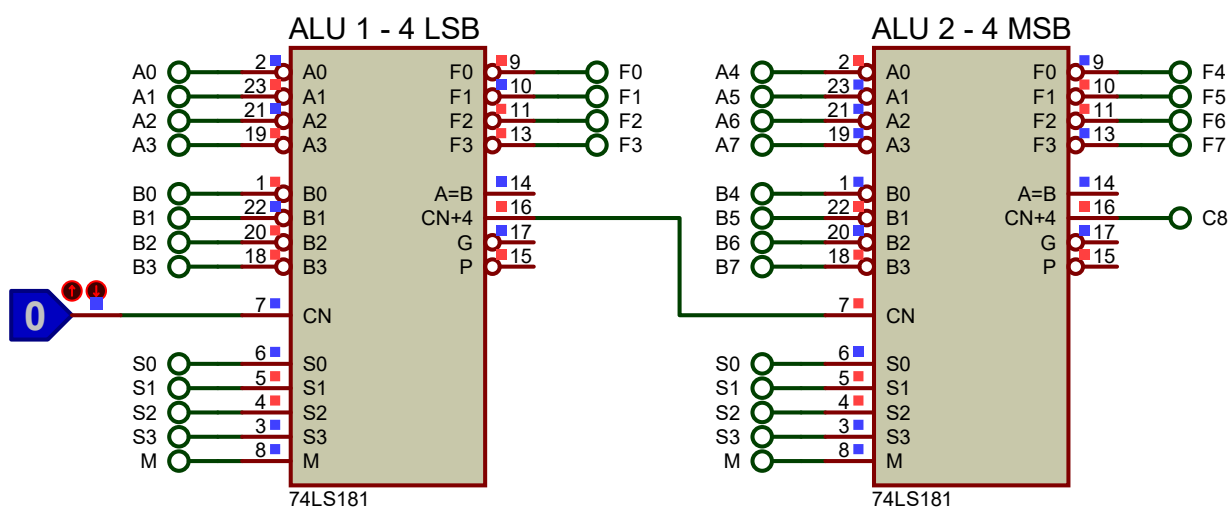
۳ اتصال قطعات و شماتیک مدار

۱.۳ شکل اولیه

شکل ۳: شماتیک مدار در پروتئوس - ALU ۴ بیتی

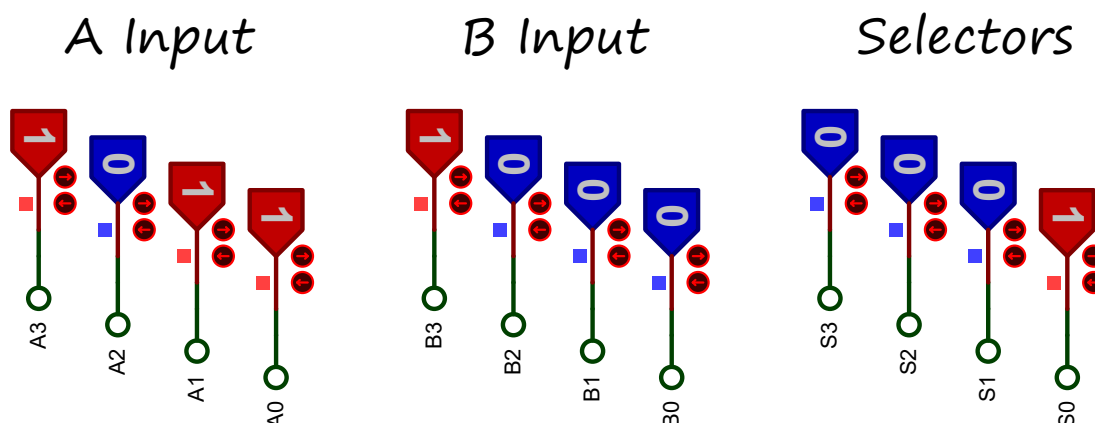
۲.۳ شکل ثانویه (پاسخ سوال ۶ - ALU ۸ بیتی)

شکل ۴: شماتیک مدار در پروتئوس - ALU ۸ بیتی

۴ نتایج شبیه سازی - ALU ۴ بیتی

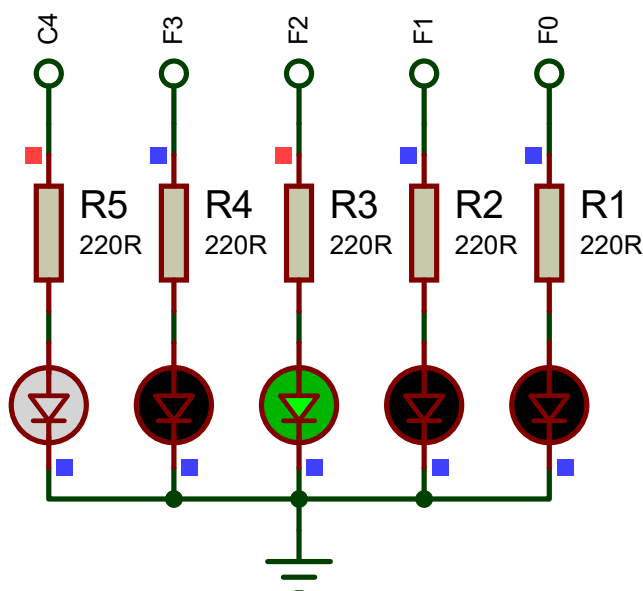
۱.۴ عمل منطقی

شکل ۵: ورودی شبیه سازی به ازای $M = 1, \overline{C_n} = 0$

در این مثال $A = 11$ و $B = 8$ است، همچنین مقدار ورودی $Selector$ ها برابر با عدد ۱ است که به ازای $M = 1$ برابر با $F = A \text{ NOR } B$ میشود. (در حالتی که $M = 1$ است مقدار $\overline{C_n}$ در تعیین تابع نقشی ندارد)

باید دقت داشت که در اعمال منطقی خروجی $\overline{C_{n+4}}$ نیز اهمیتی ندارد. خروجی مورد انتظار عدد ۴ است که مطابق با نمایش باینری LED های روشن شده در زیر است:

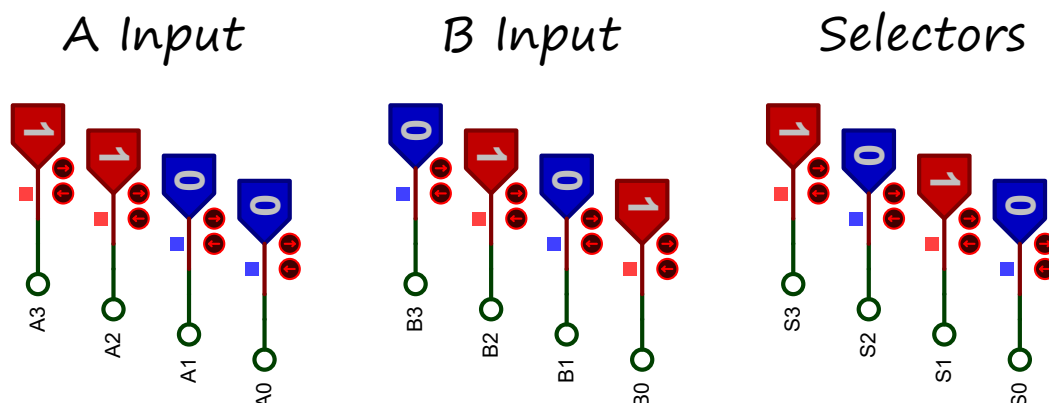

Outputs

شکل ۶: خروجی شبیه سازی در حالی که انتظار داریم ۴ را دریافت کنیم

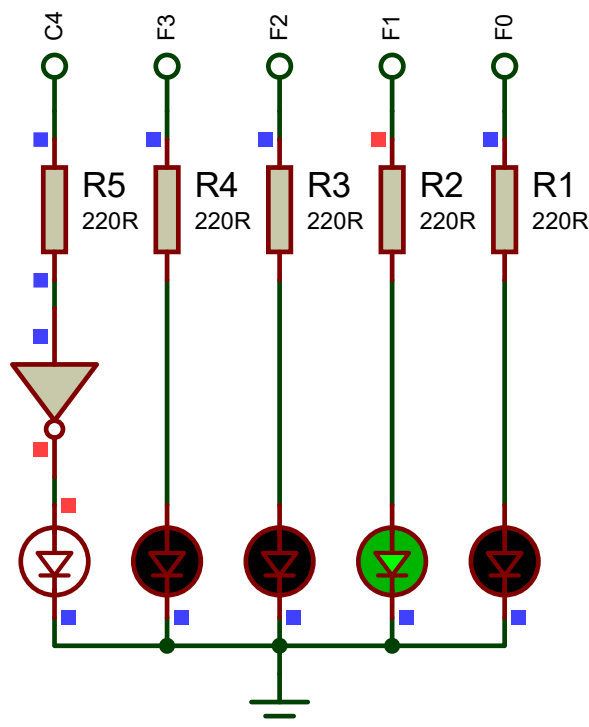

۲.۴ عمل حسابی

شکل ۷: ورودی شبیه‌سازی به‌ازای $M = 0$, $\overline{C_n} = 1$

در این مثال $A = 12$ و $B = 5$ است، همچنین مقدار ورودی Selector ها برابر با عدد 10 است که به ازای $M = 0$ و $\overline{C_n} = 1$ برابر با $F = (A + B) \text{ PLUS } AB$ میشود. باید دقت کرد که خروجی خط $\overline{C_n}$ از نوع Active-Low است به همین دلیل برای مشاهده مقدار آن در منطق Active-High در سر راه آن یک گیت NOT قرار داده ایم. نمایش باینری خروجی مورد انتظار در زیر است:

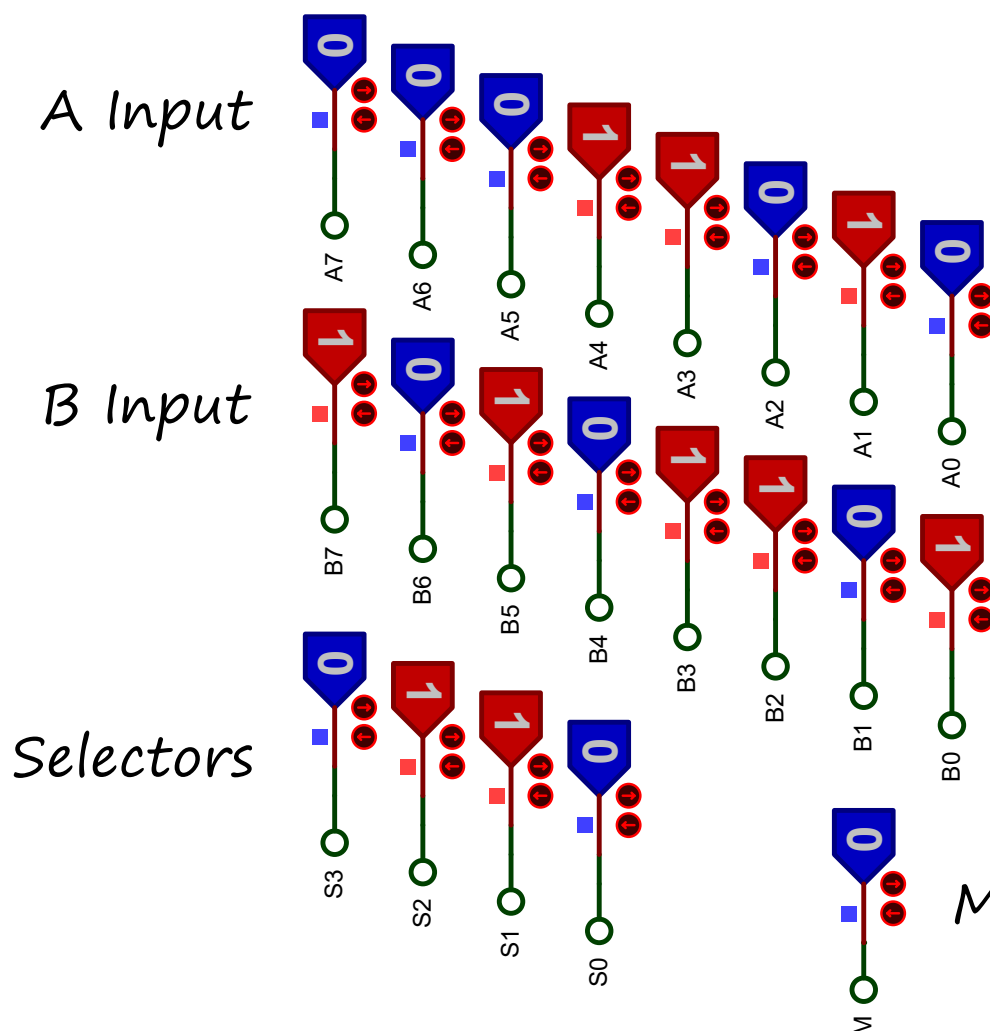

Outputs

شکل ۸: خروجی شبیه‌سازی در حالی که انتظار داریم 18 را دریافت کنیم

۵ نتیجه شبیه سازی - ALU ۸ بیتی

۱.۵ عمل حسابی

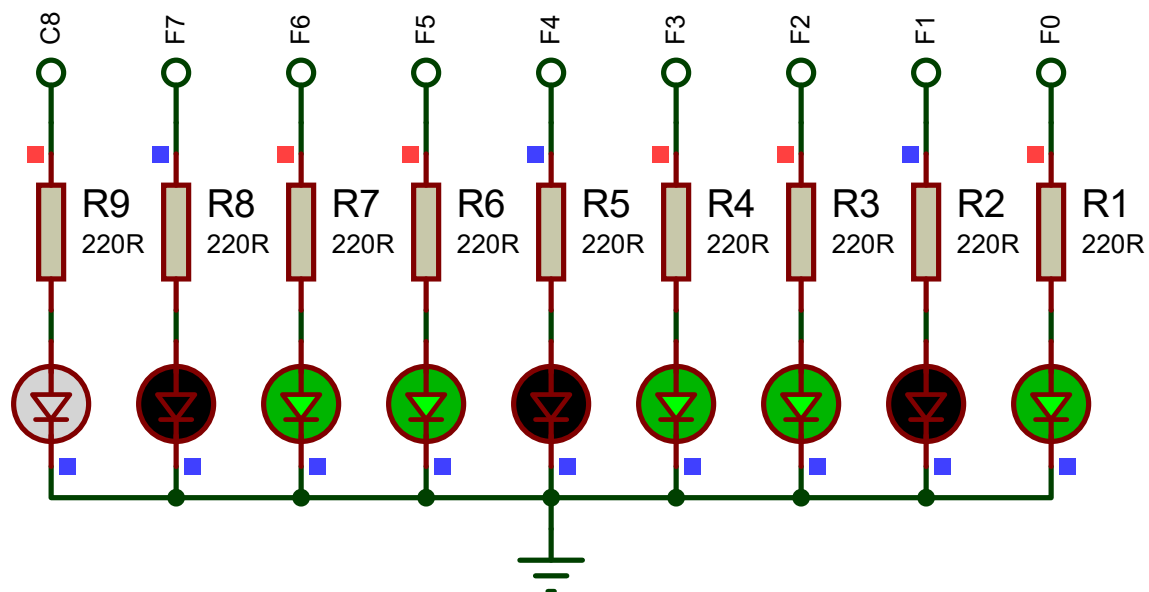

شکل ۹: ورودی شبیه سازی به ازای $M = 0$, $\overline{C_n} = 1$

در این مثال $A = 26$ و $B = 173$ است، همچنین مقدار ورودی Selector ها برابر با عدد 6 است که به ازای $M = 0$ و $\overline{C_n} = 1$ برابر با $F = A \text{ MINUS } B$ میشود.

باید دقت داشت که در تفريق کردن چنانچه حاصل منفی شود، خط C8 اطلاعات درستی به ما نمی دهد و ما در تفسیر نتیجه آنرا نادیده میگیریم. برای تفسیر دقیق تر نتیجه عملیات حسابی و یافتن علامت عدد حاصل شده باید این کار را به کمک خطوط $\overline{C_n}$ ، $\overline{C_{n+4}}$ و $A=B$ انجام دهیم.

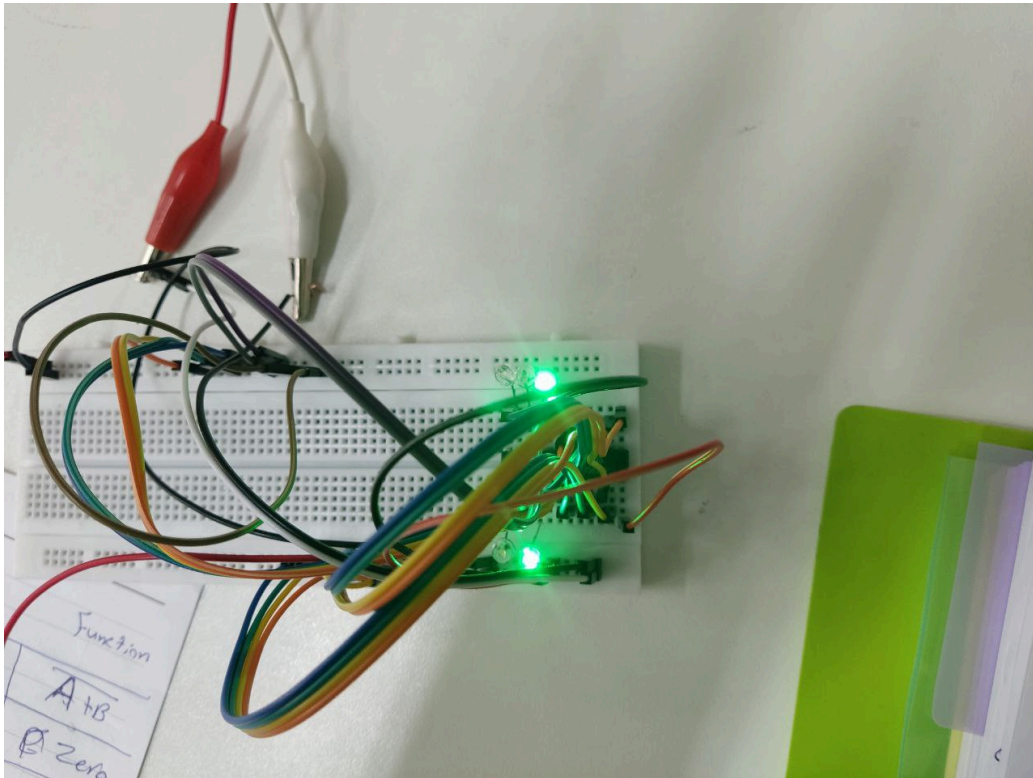
خروجی مورد انتظار عدد 147- است که مطابق با نمایش باینری LED های روشن شده در زیر است:

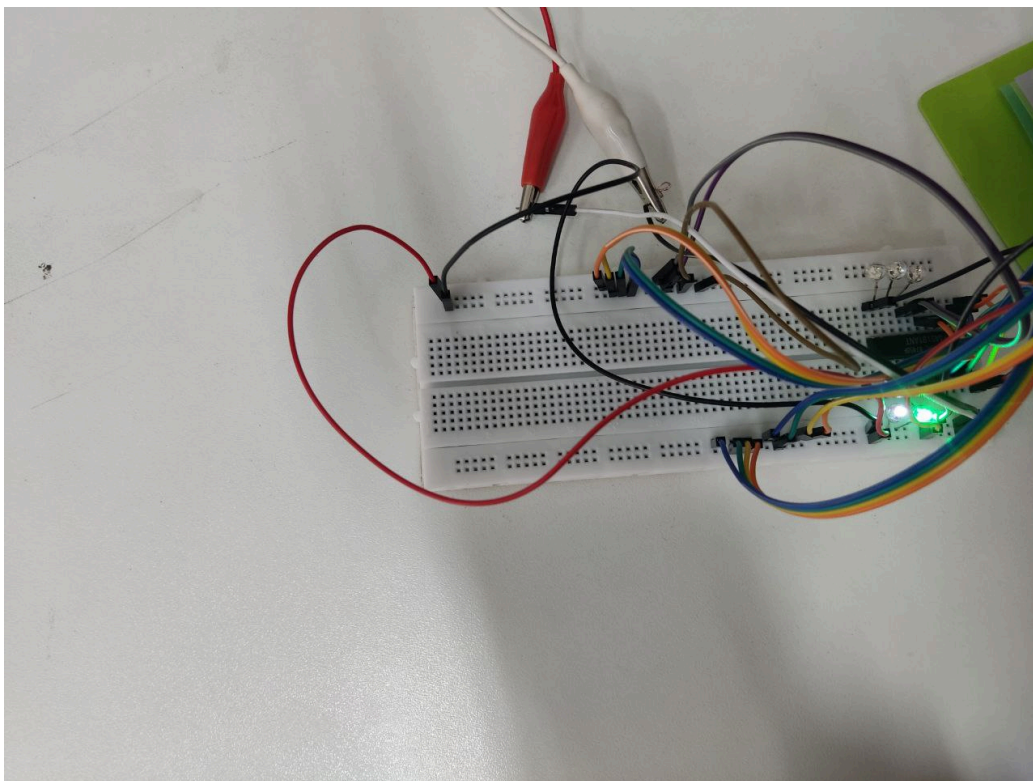
Outputs

شکل ۱۰: خروجی شبیه سازی در حالی که انتظار داریم 147- را دریافت کنیم

۶ نتایج آزمایش عملی

شکل ۱۱: نتیجه آزمایش عملی به ازای $\overline{C_n} = 0, M = 1, B = 4, A = 7, S_3 S_2 S_1 S_0 = 0001$

شکل ۱۲: نتیجه آزمایش عملی به ازای $\overline{C_n} = 1, M = 0, B = 1, A = 11, S_3 S_2 S_1 S_0 = 0110$